

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku M. O. i B. O.

przy uczestnictwie A. B.

o odmowę dokonania czynności notarialnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 sierpnia 2010 r.,
zażalenia wnioskodawców

na postanowienie Sądu Okręgowego w B. z dnia 26 kwietnia 2010 r., sygn. akt II Cz
(...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2010 r. Sąd Okręgowy w B. odrzucił zażalenie M. O. i B. O. na odmowę dokonania czynności notarialnej.

W uzasadnieniu podniósł, że przez odmowę dokonania czynności notarialnej (art. 81 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, jedn. tekst: Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, dalej: „ustawa”) należy rozumieć wyrażenie sprzeciwu połączone z zaniechaniem dokonania określonej czynności. Postępowanie notarialne zakończone odmową dokonania czynności stanowi tzw. „substrat zaskarżenia”, a zadaniem sądu w takim wypadku jest ustalenie i ocena przesłanek odmowy dokonania czynności – czyli

motywów decyzji notariusza (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 41/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 77).

Od takiego stanu należy odróżnić sytuację, jaka wystąpiła w sprawie, gdy strony nie doszły do konsensusu w kwestii treści czynności prawnej, tj. nie uzgodniły istotnych postanowień umowy, do czego uprawnione są tylko strony. Notariusz nie jest uprawniony do kształtowania treści oświadczeń woli stron i jeżeli jest proponowana czynność zgodna z prawem – nie może wnikać w jej treść. Skoro w sprawie skarżący wyrazili sprzeciw wobec zaproponowanej im przez spółdzielnię treści umowy, to w sprawie nie wystąpiła odmowa czynności w rozumieniu art. 81 ustawy.

Postanowienie to zostało doręczone skarżącemu w dniu 12 marca 2010 r., a na orzeczenie to Beata i Mariusz Olszańscy wnieśli skargę kasacyjną w dniu 26 kwietnia 2010 r.

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2010 r. odrzucił skargę kasacyjną M. O. i B. O. od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 19 lutego 2010 r. odrzucającego zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej.

Postanowienie to skarżący zaskarżyli zażaleniem i wnieśli o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398¹ k.p.c. skarga kasacyjna w procesie przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie.

Według zaś art. 519¹ § 1 k.p.c. odnoszącego się do postępowania nieprocesowego, zaskarżeniu skargą kasacyjną, w przypadku braku szczególnej regulacji, podlegają wydane przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończące postępowanie w sprawie – w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego. Stosownie do art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku dorobkowego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, w których wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Natomiast w myśl art. 519¹ § 3 k.p.c., zaskarżeniu skargą kasacyjną podlegają ponadto wydane przez sąd drugiej instancji postanowienia w przedmiocie wpisu lub wykreślenia z rejestru.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej jako sąd drugiej instancji i postępowanie wywołane wniesieniem tego środka zaskarżenia ma charakter postępowania zażaleniowego (por. uchwały z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 38//07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 76, i z dnia 1 czerwca 2007 r. III CZP 42/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 75). Nie ulega wątpliwości, że postanowienie wydane w wyniku rozpoznania przedmiotowego zażalenia nie zostało objęte hipotezą art. 398¹ § 1 k.p.c. i pozostaje ono także poza zakresem zastosowania art. 519¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., II CK 230/03, niepublikowane).

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.